

Інформація

УДК 32.019

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ НАФТИ І ГАЗУ – 50 РОКІВ

Я. І. Мандрик

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;
76019 м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15;
Тел. +380 (342) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

У статті розглянуто історію створення та діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за 50 років.

Ключові слова: кадри, нафтогазовий комплекс, вищий навчальний заклад.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нафтогазовий комплекс Радянського Союзу, радянської України та незалежної Української держави постійно вимагав і вимагає сьогодні фахівців із вищою спеціальною освітою. Цю проблему зобов'язаний був вирішити Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія створення та діяльності ІФНТУНГ за 50 років спеціально не досліджувалась. Відсутні наукові напрацювання значно ускладнювали дослідження цієї проблеми.

Формування цілей статті. Опираючись на власні особисті публікації, автор поставив за мету розкрити проблему діяльності ІФНТУНГ за 50 років.

Виклад основного матеріалу дослідження. Високоосвічена молодь – головний стратегічний резерв соціально-економічних реформ в Україні, без якого неможливий подальший розвиток суспільства. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (ІФНТУНГ) – базовий в Україні вищий навчальний заклад нафтогазового профілю, дипломи якого визнали провідні галузеві компанії світу.

ІФНТУНГ було засновано в 1967 р. Тоді, згідно з наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, було створено Інститут нафти і газу на базі Івано-Франківського філіалу Львівського політехнічного інституту. До цього часу в Івано-Франківську протягом шести років здійснювали підготовку фахівців технічних спеціальностей. На-

вчання було розпочато згідно з наказами МВ ССО СРСР від січня 1960 р. і МВ ССО УРСР від березня того ж року. У великих населених пунктах України, де не було технічних ВНЗ, відкрили 25 нових загальнотехнічних факультетів, зокрема Станіславський загальнотехнічний факультет Львівського політехнічного інституту (СЗТФ ЛПІ). Створення цих факультетів мало сприяти покращенню якості підготовки спеціалістів, які здобувають вищу освіту без відриву від виробництва, шляхом наближення заочного навчання до місця роботи і проживання студентів-заочників, що дозволяло систематично упродовж всього навчального року проводити лекції, практичні заняття, консультації, співбесіди, виконувати лабораторні та інші види навчальних робіт.

Станіславський загальнотехнічний факультет розпочав свою діяльність у травні 1960 р. Очолював його доц. Є.Г. Шелепін. Згідно з рішенням Станіславського облвиконкому для організації загальнотехнічного факультету було передано триповерхову споруду на вул. Радянській, 17, в якій до кінця навчального року було створено й обладнано сучасним, на той час, устаткуванням лабораторії хімії, фізики, технології металів, опору металів, загальної теплотехніки, загальної електротехніки та механіки. У кабінеті креслення розміщувалося 100 креслярських дощок та креслярське приладдя. За сприяння Львівського політехнічного інституту організовано бібліотеку і читальний зал. Бібліотека факультету налічувала 9369 томів навчальної літератури.

Станом на початок жовтня 1960 р. на Станіславському загальнотехнічному факультеті навчалося 554 студенти. Серед них: на I курсі – 301 особа, на II курсі – 181, на III курсі – 72. На I курс було прийнято 214 осіб, решту студентів було переведено з інших вишів. У 1960-1961 н.р. на факультеті функціонувало лише заочне відділення з вечірньою та заочною формами навчання. Термін навчання становив три роки. Після закінчення трьох курсів загальнотехнічного факультету студенти-заочники переводилися на IV курс ЛПІ чи іншого ВНЗ за своєю спеціальністю. На вечірньому відділенні студенти проходили на СЗТФ так званий другий етап навчання тривалістю ще три роки.

У 1961-1962 н. р. було розпочато навчання на денному відділенні з відривом від виробництва. Студенти, які мали дворічний стаж роботи зі спеціальності, навчалися чотири роки і десять місяців, а студенти без стажу – п'ять років і десять місяців. У ці роки кількість студентів зросла більше ніж удвічі. Станом на вересень 1961 р. на факультеті навчалося 1022 студенти заочного та вечірнього відділень і 150 осіб – денного відділення. Заняття зі студентами заочної форми навчання проводили у неділю, а зі студентами вечірньої форми – чотири рази на тиждень по чотири години.

У 1960-1961 н. р. викладацький колектив налічував 11 штатних викладачів і 12 викладачів із погодинною оплатою праці. Наступного навчального року кількість співробітників збільшилася до 47 осіб.

У перший рік діяльності факультету викладацький склад не мав можливості розгорнути науково-дослідну роботу. Та все ж, частина викладачів займалася дослідницькою діяльністю, здебільшого із держбюджетної тематики. У січні 1961 р. на факультеті було проведено науково-теоретичну конференцію з питань автоматизації буріння і нафтовидобування у західних районах України.

Починаючи з 1961 і до 1966 р., колектив факультету виконував науково-дослідну роботу на тему «Геологічна будова і закономірності розташування родовищ нафти і газу Карпатсько-Кавказької нафтогазонової провінції».

У грудні 1960 р. було створено чотири циклові комісії: соціально-економічну, математичну, енергетичну, механічну. У вересні 1961 р. ці комісії було реорганізовано у п'ять кафедр: соціально-економічних наук, вищої математики і механіки (завідувач – старший викладач С.Т. Тарас), фізики та енергетики (завідувач – проф. Ю.М. Скублевський), хімії (завідувач – доц. Р.М. Моргарт), загально інженерних дисциплін (завідувач – доц. О. М. Реймерс).

Упродовж 1962-1963 н.р. більшість кабінетів і лабораторій було переведено в нові лабораторні корпуси, розташовані на вулицях Шопена, 1 і Дністровській, 28. Міськвиконком передав факультету і новий будинок для гуртожитку. Студенти проживали у двох гуртожитках на 240 місць кожний. У третьому начальному році чисельність студентів зросла до 1628 осіб, серед них на заочному факультеті навчалося 1078 студентів, на стаціонарному без відриву від виробництва – 306, на стаціонарному з відривом від виробництва – 104, на вечірньому – 146.

У 1963 р., згідно з наказом МВ і ССО УРСР № 401 від 9 липня 1963 р., ІФЗТФ реорганізовано в Івано-Франківську філію Львівського політехнічного інституту із відділеннями нафтової і газової промисловості та загально технічним (директор – Є. Г. Шелепін).

Потреба у фахівцях технічного профілю постійно зростала, що зумовлювало інтенсивний розвиток філії. 24 серпня 1963 р. видано наказ МВ і ССО УРСР № 465 «Про переведення з 1 вересня 1963 р. нафтового факультету до Івано-Франківського філіалу ЛПІ». Це стосувалося таких кафедр: загальної геології; мінералогії та петрографії; геології й розвідки корисних копалин; геофізичних методів пошуків і розвідки корисних копалин; буріння нафтових і газових свердловин; експлуатації нафтових і газових родовищ і машин та обладнання нафтових і газових промислів; економіки і організації нафтової та газової промисловості.

1 вересня 1963 р. в Івано-Франківську розпочався навчальний процес перших-третьох, а з вересня 1964 р. – усіх п'яти курсів.

Не перериваючи навчального процесу, Івано-Франківська філія ЛПІ продовжила підготовку фахівців для нафтової і газової промисловості. Так, 1 вересня 1963 р. організовано механічний факультет (декан – доц. І.П. Яблочкова), а у вересні 1964 р. відділення нафтової і газової

промисловості поділено на два: геологорозвідувальне та газонафтопромислове. У 1966-1967 н. р. свою діяльність розпочав факультет автоматизації та економіки (декан – О.І. Лесюк).

Постала потреба у реорганізації філії. Так, на початку січня 1967 р., згідно з наказом Міністра вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР, на базі Івано-Франківського філіалу Львівського політехнічного інституту було створено Івано-Франківський інститут нафти і газу (ІФІНГ). У складі інституту було сформовано такі факультети: геологорозвідувальний, газонафтопромисловий, механічний, автоматизації та економіки, загально технічний. Ректор ЛПІ зобов'язувався до 15 січня 1967 р. передати у розпорядження новоствореного інституту нафти і газу приміщення, лабораторне обладнання, прилади та інші цінності. Виконувачем обов'язків ректора було призначено канд. техн. наук, доц. Є.Г. Шелепіна, який до 15 лютого того ж року мав подати міністерству для затвердження проект Статуту інституту.

Система роботи ВНЗ та його складові підрозділи були закріплені у Статуті ІФІНГ, затвердженому Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти УРСР у жовтні 1968 р.

З метою подальшого удосконалення системи підвищення кваліфікації керівних інженерно-технічних працівників (ІТР) у травні 1967 р. при кафедрі експлуатації нафтових і газових родовищ (завідувач – доц. Г.Д. Савенков) було організовано відповідні курси підвищення кваліфікації ІТР.

До кінця року було створено кафедру теплотехніки та охорони праці, а кафедру геофізичних методів пошуків і розвідки корисних копалин поділено на дві: геофізичних методів дослідження свердловин (завідувач – доц. В.Я. Бардовський) і геофізичних методів пошуків і розвідки корисних копалин (завідувач – доц. В.Г. Лизанець).

У грудні 1967 р., згідно з рішенням Ради ІФІНГ, було обрано деканів: газонафтопромисловий факультет очолив доц. Є.І. Стетюха, механічний – доц. Ю.С. Решетняк, автоматизації та економіки – доц. О.І. Лесюк, загально технічний – доц. Ю.С. Шестаков, геологорозвідувальний – доц. О.М. Снарський.

У виші активно проводилася виховна та спортивно-масова робота. Було створено естрадний і духовий оркестри, хорівий колектив. На кожному факультеті організовано команди з основних видів спорту.

ІФІНГ швидко розвивався. У 1967-1968 н. р. в інституті працювало 277 викладачів, серед них: 149 осіб – на загальнонаукових кафедрах і 138 – на профільних. Вчені звання та наукові ступені мали 82 викладачі (29,5% від загальної кількості). Найвищий показник був на геологорозвідувальному факультеті – 59,3%. Протягом цього навчального року було захищено чотири кандидатські дисертації, подано до захисту дві докторські і сім кандидатських дисертацій. Уже станом на 1969-1970 н.р. показник наявності викладачів зі ступенями і званнями зріс до 90 осіб, кількість кафедр інституту збільшилася до 26.

У 1967 р. виконком Івано-Франківської міської ради депутатів трудящих надав під будівництво корпусів інституту 20 га землі, на яких до середини 1970-х рр. були побудовані нові приміщення. У 1971 р. було затверджено новий Статут ІФІНГ. У 1976 р. в інституті було відкрито факультет нафтогазопроводів (декан – проф. В.М. Глоба). Упродовж 1985-1986 н. р. факультет автоматизації й економіки реорганізовано у факультет автоматизації й електрифікації. Було проведено значну роботу з удосконалення структури навчального закладу. Наприклад, у 1971 р. в інституті створено раду кафедр суспільних наук, яку очолив завідувач кафедри філософії, доц. С.М. Возняк.

Протягом 1970-х рр. при ВНЗ створено музей історії інституту, обчислювальний центр, навчально-методичний відділ. Станом на 1977 р. в ІФІНГ функціонувало 16 структурних підрозділів.

Важливе значення належало аспірантурі, котра почала функціонувати з 1968 р. На початку 1990-х рр. у ній пройшли навчання 400 спеціалістів, серед яких 275 отримали ступінь кандидата і 40 – доктора наук.

За роки роботи ІФІНГ докторами наук стали: В.С. Бойко, В.Я. Білоус, І.С. Бродин, О.І. Вольченко, М.С. Воробйов, В.І. Векерик, Р.Ф. Гімер, Ю.Г. Гаген, О.С. Григор'єв, І.С. Кісіль, Є.І. Крижанівський, О.О. Орлов, І.В. Перун та багато інших науковців.

Фундаментом інституту був нафтогазопромисловий факультет. З його складу було виокремлено механічний і геологорозвідувальний факультети, а також факультет автоматики і економіки. Після реорганізації на факультеті продовжували здійснювати підготовку інженерів з основних нафтогазопромислових спеціальностей, зокрема таких як «Буріння нафтових і газових свердловин» (завідувачі кафедри: доц. О.М. Скачедуб, доц. Є.І. Стетюха, проф. В.Г. Ясов, доц. Є.П. Майдан, проф. Я.С. Коцкулич) та «Розробка та експлуатація нафтових і газових родовищ» (завідувачі кафедри – доц. Д.Г. Савенков, проф. О.І. Акульшин, проф. Р.М. Кондрат). Матеріально-технічна база факультету вже на початок 1990-х рр. практично задовольняла вимоги навчального процесу і дозволяла здійснювати підготовку спеціалістів на сучасному тогочасному рівні. Багато випускників факультету стали головними і старшими технологами, головними інженерами, економістами, начальниками управлінь бурових робіт, нафтогазорозвідувальних експедицій, генеральними директорами та їхніми заступниками.

Факультет нафтогазопроводів готував спеціалістів з проектування та експлуатації газонафтопроводів, газосховищ і нафтобаз (завідувачі кафедри: доц. І.Х. Хізгілов, проф. Т.Ф. Іванов, доц. К.Д. Фролов, доц. М.Д. Середюк), спорудження газонафтопроводів, газосховищ і нафтобаз (завідувач кафедри – проф. І.В. Перун). У 1991 р. вперше проведено набір на нову спеціальність — «Автомобільне господарство» (завідувач кафедри – проф. Ф.В. Козак).

Багатою історією славиться й геологорозвідувальний факультет. У різні роки тут працювали: доктори наук – проф. В.Б. Порфир'єв, С.І. Суботін, О.М. Сельський, О.М. Снарський, Р.М. Ладиженський, О.О. Булмасов, В.І. Бондарєв, В.М. Кляровський, Н.Х. Білоус, І.І. Едельштейн.

Кафедри факультету у різні роки очолювали: ректор інституту, д-р техн. наук, проф. Б.Т. Тарасов; лауреат Державної премії СРСР, д-р геол.-мін. наук, проф. О.М. Адаменко; д-р геол.-мін. наук, проф. О.О. Орлов; д-р фіз.-мат. наук, проф. О.І. Кобрунов та ін.

Упродовж багатьох років вчені факультету активно співпрацювали із зарубіжними організаціями й ученими Чехословаччини, Франції, Румунії та Польщі.

Найбільшим за чисельністю студентів був у ІФІНГу механічний факультет, який здійснював підготовку інженерів з двох спеціальностей: «Нафтове обладнання» (завідувачі кафедри – доц. І.Г. Узумов, проф. Ю.С. Сичов, проф. Є.І. Крижанівський) та «Технологія машинобудування» (завідувачі кафедри – доц. О.М. Реймерс, проф. Ю.Д. Петрина, доц. М.С. Воробйов, доц. В.Я. Білоусов, проф. Є.І. Крижанівський).

Факультет автоматизації та електрифікації готував інженерні кадри з чотирьох спеціальностей: «Електропостачання промислових підприємств» (завідувачі кафедри – доц. К.В. Коломойцев, проф. Р.І. Борисов, доц. М.І. Михайлів), «Автоматизація виробничих процесів і виробництв» (завідувачі кафедри – доц. А.І. Коплан, Ю.В. Грош, проф. Б.М. Локотош, Г.Н. Семенцов), «Автоматизація і управління в технічних системах» (завідувач кафедри – проф. І.С. Бродин), «Фізичні методи і прилади інтроскопії» (завідувачі кафедри – доц. С.А.Чеховський, проф. І.С. Кісіль).

Вагомий вклад у підготовку спеціалістів нафтогазового комплексу вносили загальноінженерні кафедри, зокрема: вищої математики (завідувачі кафедри – доц. Б.Я. Ліпко, доц. В.І. Горгула), фізики (завідувачі кафедри – доц. О.О. Цок, доц. Г.С. Подвальних), хімії (завідувачі кафедри – доц. С.С. Лісняк, доц. П.М. Мельник, доц. П.Д. Романко) та кафедри гуманітарного циклу.

Значно активізувалася наукова діяльність учених інституту. Її основний напрям у ті роки – це розроблення та удосконалення технологій і технічних засобів інтенсифікації процесів розвідки, буріння, видобутку, транспортування та зберігання нафти і газу. В інституті працювали профільний науково-дослідний інститут, дослідно-експериментальний завод. Вони займалися розробленням і впровадженням у промисловість високоефективних технічних засобів та технологій підвищення темпів будівництва, розвідки нафтових і газових свердловин з метою прогнозування геотехнічних ускладнень у процесі буріння. Проведено фундаментальні роботи з механіко-електричних перетворень у гірничих породах при проведенні робіт у земній корі, з екологічного моніторингу і створення систем електронного збору та переробки інформації. За час існу-

вання (1967-1994) у ІФІНГу було зареєстровано понад 1900 винаходів, отримано 77 дипломів, 155 медалей різних виставок. В інституті було сформовано творчі колективи (реорганізовані в наукові школи на початку ХХІ ст.) під керівництвом професорів В.С. Бойка, В.Г. Ясова, Р.М. Кондрата, Р.С. Яремійчука, Г.А. Штамбергера, І.В. Перуна, Є.І. Крижанівського, В.І. Векерика, О.І. Вольченка, І.С. Кисіля та Я.М. Николайчука.

Велику кількість винаходів було впроваджено у виробництво. Тільки за роки початку 1990-х економічний ефект від їх використання становив більше ніж 50 млн. крб. Серед винахідників інституту варто назвати: проф. Р.С. Яремійчука – автор 70 винаходів, 17 з яких впроваджено; проф. О.І. Вольченка – автор 140 винаходів; доц. В.І. Тарабарінова – автор 130 винаходів. Понад 150 вчених інституту було нагороджено знаком «Винахідник СРСР», багато із них отримали золоті та срібні медалі ВДНГ СРСР. Прилади та обладнання, захищені авторськими свідоцтвами, демонструвалися на міжнародних виставках у Лейпцигу (Німеччина), Пловдиві (Болгарія), Познані (Польща), Дамаску (Сирія). До винахідницької роботи залучали студентську молодь інституту. Так, учні професорів Р.С. Яремійчука, Г.А. Штамбергера, Є.І. Крижанівського та О.І. Кобрунова плідно працювали у науково-дослідному інституті над вирішенням важливих проблем нафтогазової галузі, захистили кандидатські та докторські дисертації.

За роки свого існування інститут пройшов важливі етапи зростання. На початок 1990-х рр. у ньому навчалося майже шість тисяч студентів. Щорічно дипломи про вищу освіту отримували близько тисячі випускників. У ВНЗ працювало 415 осіб професорсько-викладацького складу, зокрема 34 доктори наук, професори, 233 кандидати наук, доценти. Кафедри були оснащені обчислювальною технікою, побудовано дослідно-експериментальний завод. ІФІНГ посідав II місце серед семи нафтогазових вищих навчальних закладів СНД за матеріально-технічним забезпеченням навчального процесу, забезпеченням кадрами, побуту студентів тощо.

Успішну роботу колективу ІФІНГу було гідно оцінено на державному рівні. Державна акредитаційна комісія прийняла рішення про акредитацію інституту за IV рівнем. Постало питання подальшої реорганізації ВНЗ. Згідно з Наказом Міністерства освіти України № 147 від 18 травня 1994 р., оголошено постанову Кабінету Міністрів України № 244 від 20 квітня 1994 р. «Про створення Івано-Франківського державного технічного університету нафти і газу на базі Івано-Франківського інституту нафти і газу». Першим ректором призначено проф. Є.І. Крижанівського, який до цього часу очолює університет.

Так розпочалася діяльність єдиного у незалежній Україні державного технічного університету нафти і газу. Виступаючи на загальноуніверситетській конференції трудового колективу (лютий 1998 р.), ректор

Є.І. Крижанівський чітко визначив основні завдання університету: покращення навчально-виховного процесу та відповідність державним стандартам необхідної кваліфікації з огляду на соціальні замовлення; впровадження ступеневої системи підготовки фахівців; пошук нових форм і методів навчання, видів контролю знань студентів, нових технологій навчання; зміцнення навчально-лабораторної бази; підготовка науково-педагогічних кадрів високої кваліфікації.

Створення ІФДТУНГ дозволило удосконалити його структуру, організувавши відповідні інститути. Так, у жовтні 1994 р., згідно з наказом ректора, було сформовано Інститут гуманітарної підготовки (ІГП) у складі таких кафедр: гуманітарних наук, філософії та культурології, історії та правознавства, іноземних мов, фізичного виховання і спорту.

У листопаді 1994 р. при університеті створено Інститут фундаментальної підготовки (ІФП), до якого увійшли кафедри вищої математики, фізики, хімії та прикладної математики.

Особливо важливе значення для вдосконалення системи підготовки кадрів нафтогазового комплексу України мало створення у грудні того ж року Нафтогазового інституту (НГІУ). До нього входили наступні факультети: геологорозвідувальний, газонафтопромисловий, нафтогазопрободів, механічний, економіки та менеджменту.

У грудні 1994 р., згідно з наказом Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про сприяння у працевлаштуванні випускників державних вищих навчальних і професійних навчально-виховних закладів України», рішенням Вченої ради університету та наказом ректора, було створено відділ зв'язку з виробництвом і практики та затверджено Положення про цей відділ.

Постійно вдосконалювався перелік спеціальностей фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». У 1994-1995 н. р. університет здійснював випуск фахівців за 19 спеціальностями. Отже, Івано-Франківський державний технічний університет нафти і газу впевнено тримав першість у системі підготовки фахівців нафтогазового комплексу України. Всі ці важливі завдання здійснював потужний науково-педагогічний колектив, до складу якого входили 420 осіб, серед яких: 42 доктори та 237 кандидатів наук; 100 штатних співробітників працювали у науково-дослідних інститутах і лабораторіях.

В університеті велику увагу приділяли підготовці та відбору до ВНЗ передової молоді. З цією метою для координації роботи довузівських навчальних підрозділів, створення різноманітних форм підготовки абітурієнтів до вступу, у ВНЗ в 1994 р. відкрили факультет довузівської підготовки (декан – доц. Я.В. Васишин). Працювало підготовче відділення. Діяли підготовчі курси у Полтаві, Краснограді, Прилуках, Охтирці, Дрогобичі та Надвірній. Того ж року було започатковано навчання студентів із повною оплатою за кошти фізичних та юридичних осіб.

Такі заходи зумовили постійне зростання набору студентів на стаціонарну форму навчання, котрий досяг найбільшої кількості у 1995 р. – 690 осіб. Кількість студентів, які навчалися на умовах повного відшкодування витрат, зросла в цей період у три з половиною рази на стаціонарній формі навчання і в шість разів – на заочній.

Важливе значення для підготовки фахівців нафтогазового комплексу мало рішення ректорату університету створити в 1994 р. при ВНЗ навчально-науково-виробничий комплекс на базі споріднених технікумів, профтехучилищ, ліцеїв та гімназій. У травні 1996 р. при ІФДТУНГ організовано Нафтогазовий технологічний центр. За ці роки було створено низку нових випускових кафедр: у 1995 р. – кафедру охорони праці в гірничій та нафтовій промисловості (завідувачі кафедри: доц. Й.І. Рошак, проф. Я.М. Семчук), кафедру інформаційно-вимірювальної техніки (завідувач кафедри – проф. І.С. Бродин), у 2000 р. – кафедру теоретичних основ геології (завідувач кафедри – доц. О.Р. Стельмах).

Вагомим внеском у забезпечення університету власною друкованою продукцією було створення у червні 1999 р. видавництва «Факел» на базі дільниці оперативної поліграфії, лабораторії комп'ютерної підготовки видань та відділу технічних засобів навчання.

Упродовж цих років проводилася значна робота із переходу на ступеневу систему навчання. Розпочато навчання за ОКР «магістр» з прямою підготовки «Гірництво».

У 1997-1998 н. р. на I курсі всіх спеціальностей упроваджено нові робочі навчальні плани ступеневої фахової підготовки зі всіх напрямів та спеціальностей за ОКР «бакалавр» і «спеціаліст». Розширено мережу місць проходження студентами стажування за кордоном. Відбувався обмін майбутніми фахівцями для проходження практик між ІФДТУНГ та Університетом м. Бая-Маре (Румунія).

Студенти ВНЗ мали змогу навчатися на п'яти нових спеціальностях: «Морські нафтогазові споруди» (завідувач кафедри – проф. Р.С. Яремійчук), «Облік та аудит» (завідувач кафедри – проф. В.К. Орлова), «Охорона праці в гірському і нафтовому виробництві» (завідувач кафедри – проф. Я.М. Семчук), «Інформаційно-вимірювальна техніка» (завідувач кафедри – проф. І.С. Бродин), «Документознавство та інформаційна діяльність» (завідувач кафедри – проф. Б.П. Пятничко). На базі Івано-Франківського технікуму електронних приладів створено Коледж електронних приладів у складі ІФДТУНГ.

Під час навчального процесу студентів університету часто залучали до наукових досліджень. За період 1994-1998 рр. у щорічних наукових конференціях ВНЗ взяли участь 1146 студентів, котрі отримали 395 нагород. У щорічних всеукраїнських внутрішньовузівських олімпіадах брали участь 3569 студентів, у міжвузівських – 55. Отримано 30 нагород на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт і 55 нагород

Міністерства освіти України. Одного студента ІФДТУНГ нагороджено Дипломом президії НАН України, присуджено премію цієї академії.

В університеті функціонували 19 класів комп'ютерної підготовки. Було розроблено 182 навчальні програми для курсового та дипломного проектування. В автоматизованій системі управління «АСУ-вуз» функціонувало 23 системи АСУ.

Було введено рейтинговий контроль знань студентів, що зменшило кількість пропусків занять і позитивно вплинуло на якісні показники підготовки спеціалістів: абсолютна успішність зросла від 67,1% у 1993-1994 н.р. до 71,8% в 1996-1997 н.р., а якість знань, відповідно, з 30,1% до 30,4%. Якщо в 1994-1995 рр. на оцінки «5» і «4» дипломні проекти захистили 73,4% випускників, то в 1996-1997 рр. цей показник склав 77,9%. Чисельність випускників, які отримали дипломи з відзнакою, зросла із 3,8 до 6%. Збільшилася кількість дипломних проектів науково-дослідного характеру.

Приділено увагу вдосконаленню навчального процесу. Стали традиційними щорічні університетські науково-методичні конференції. Працював лекторій за участю професорів, докторів наук університету та провідних педагогів інших ВНЗ.

Удосконалювалася післядипломна освіта. Було отримано ліцензії на перепідготовку, підвищення кваліфікації і навчання. Організовано підготовку операторів з роботи на персональних комп'ютерах. За 1995-1997 рр. підготовлено 179 операторів.

Важливе значення для підготовки кадрів нафтогазового комплексу України мала підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів ІФДТУНГ. У ті роки функціонувала аспірантура за 22 спеціальностями, було відкрито докторантуру з шести спеціальностей. Працювали спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій (чотири спецради з десяти наукових спеціальностей). Було захищено 17 докторських та 34 кандидатські дисертації.

Наукову роботу проводили з дев'яти наукових напрямів. У ті ж роки в університеті було створено два науково-дослідні інститути (нафтогазових технологій, екологічної безпеки та прикладних ресурсів), навчальний науково-виробничий центр «Інтехцентр», навчально-виробничу лабораторію з проблем нафтогазовидобутку. Організовано орган сертифікації продукції нафтогазового машинобудування, лабораторію із сертифікації паливно-мастильних матеріалів і нафтохімічної продукції. У цей період набирала обертів міжнародна співпраця: у виші навчалася 47 іноземних громадян, їхній перший випуск відбувся у 1997 р. Здобули кваліфікацію гірничого інженера (ОКР «спеціаліст») дев'ять студентів. Університет відвідали іноземні делегації та окремі спеціалісти для налагодження контактів у галузі освіти і науки, проходження виробничого стажування. У 1995 р. розроблено проект англомовної підготовки викла-

дачів та студентів ВНЗ й отримано грант від Міжнародного фонду «Відродження» для його реалізації.

ВНЗ не стояв осторонь проблем обороноздатності України. У 1994 р. на військовій кафедрі ІФДТУНГ розпочато підготовку офіцерів для Збройних сил України (начальники кафедри – полковник В.М. Лисюк, полковник Ю.В. Вязніцев).

Аналізуючи діяльність університету з підготовки кадрів для нафтогазового комплексу України на сучасному етапі розвитку держави, необхідно розділити цей період на два етапи. Перший етап розпочинається у 2001 р., коли, згідно з Указом Президента України, університету було надано статус національного. А другий – у 2011 р., коли на конференції трудового колективу університету було прийнято програму розвитку ІФНТУНГ на 2011-2020 рр. Нині відбувається її виконання.

Перший період характерний суттєвими досягненнями у підготовці фахівців для нафтогазового комплексу України.

У структурі університету функціонувало 12 факультетів стаціонарної форми навчання, факультет заочного та дистанційного навчання, факультет навчання іноземних студентів, 57 кафедр, серед яких 33 – випускові.

Підготовку фахівців здійснювали на стаціонарній, заочній, дистанційній та екстернатній формах навчання за 28 спеціальностями. Напрями підготовки та спеціальності ліцензовано та акредитовано за відповідними рівнями (ліцензія про надання освітніх послуг: серія АВ № 395466, видана в 2008 р. та сертифікат про акредитацію: серія РД-IV № 090177, виданий у 2009 р.).

Упродовж 2003-2010 рр. було ліцензовано вісім спеціальностей та акредитовано за відповідним рівнем також вісім спеціальностей.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від грудня 2006 р. «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» та наказом ректора університету від березня 2007 р., підготовку бакалаврів у ВНЗ здійснювали за 14 галузями знань та 23 напрямками підготовки.

У цей період зросла чисельність підготовлених фахівців: бакалаврів – з 1950 до 2260 осіб, спеціалістів – з 1685 до 1919, магістрів – з 195 до 216.

У ці роки відбулися важливі структурні зміни в університеті. Було створено нові кафедри, які розширили можливості ІФНТУНГ із підготовки кадрів для нафтогазового комплексу України. Серед них кафедри: технічної діагностики та моніторингу (завідувач – проф. О.М. Карпаш), зварювання трубопроводів і конструкцій (завідувач – проф. Л.С. Шлапак), фізики новітніх технологій (завідувач – проф. М.О. Галушак), програмного забезпечення автоматизованих систем (завідувач – проф. В.М. Юрчишин), комп'ютерних систем і мереж (завідувач – проф. М.І. Горбійчук).

Значно зріс контингент студентів. Якщо у 2002-2003 н.р. він становив 9338 осіб, то у 2008-2009 н. р. – 10644, з яких 7114 (66%) – на стаціонарній та 3530 (33,2%) – на заочній формах навчання. Відповідно, збільшився випуск спеціалістів – із 1205 до 2103 осіб. Всього за ці роки підготовлено 13207 фахівців із вищою освітою.

Значна увага керівництва університету була зосереджена на вдосконаленні навчального процесу. З цією метою активно проводили науково-методичні конференції, зокрема такі: «Стан і перспективи розвитку бурових робіт та підготовки фахівців для нафтогазової галузі України» (вересень 2003 р.), «Стан і перспективи розробки родовищ нафти і газу України» (листопад 2003 р.), «Реалії, проблеми та перспективи розвитку інженерної освіти» (грудень 2003 р.).

Навчальний процес в університеті здійснювали за ступеневою схемою підготовки фахівців на основі освітньо-професійних програм (ОПП) та освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) за ОКР «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр» на основі державних галузевих стандартів підготовки фахівців.

У 2006 р. до переліку напрямів підготовки фахівців за ОКР «бакалавр» введено напрям підготовки «Нафтогазова справа» галузі знань «Розробка корисних копалин».

Робочі програми для всіх дисциплін переглядали і доповнювали у 2005 р., зважаючи на особливості здійснення навчального процесу за кредитно-модульною системою згідно з Болонською декларацією та з урахуванням змін у робочих навчальних планах.

Особливу увагу приділяли фундаментальній підготовці фахівців для нафтогазового комплексу України. Фундаменталізацію освіти в ІФНТУНГ забезпечували шляхом посилення ролі природничих, математичних дисциплін під час вивчення професійно-орієнтованих і спеціальних предметів. Важливу роль у цьому відігравав створений у структурі університету Інститут фундаментальної, гуманітарної підготовки та заочно-дистанційного навчання (директор – доц. М.П. Мазур), а також оновлення робочих навчальних програм (РНП) підготовки бакалаврів. У них передбачено отримання базової фундаментальної та гуманітарної підготовки, здебільшого протягом перших двох-трьох років навчання.

Аналізуючи РНП усіх напрямів підготовки у ті роки, слід відзначити, що фундаментальні та професійно-орієнтовані дисципліни складали у них від 43% до 50% від загального обсягу.

Велику увагу колектив навчального закладу приділяв підвищенню якості підготовки фахівців на виконання Указу Президента України від вересня 2008 р. «Про забезпечення дальшого розвитку вищої освіти в Україні». Зокрема, налагоджено тісну взаємодію між освітою, наукою і бізнесом, активізовано участь університету в міжнародних проектах. Удосконалено систему цільової підготовки фахівців у межах державного контракту для задоволення потреб пріоритетних галузей, фінансованих

із державного бюджету (насамперед, для базових галузей промисловості паливно-енергетичного комплексу).

Із 2004-2005 н.р. в університеті діє кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП). Спочатку її було введено в межах педагогічного експерименту для наряду підготовки «Гірництво», спеціальностей «Видобування нафти і газу», «Буріння», «Газонафтопроводи і газонафтосховища». А 2007 р. КМСОНП впроваджено для всіх студентів I курсу.

Вплив на підвищення якості підготовки фахівців для нафтогазового комплексу України має запроваджена у ті роки рейтингова система контролю знань студентів. Оцінювання знань студентів та їх рейтинг здійснюють на основі «Положення про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке введено згідно з наказом ректора від березня 2006 р. на виконання ухвали Вченої ради університету «Про удосконалення рейтингового контролю знань студентів».

Позитивно зарекомендувала себе тестова система оцінювання знань. Набутий за роки досвід показує, що використання тестового контролю знань як у процесі вивчення програмного матеріалу, так і в підсумковому контролі, підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу. З 2008-2009 н. р. тестовий контроль знань студентів в екзаменаційних сесіях проводять з усіх дисциплін, з яких передбачено екзамени на стаціонарній формі навчання через центр тестування університету.

Різні форми та методи проведення занять, вдосконалення системи їх контролю значно підвищили ефективність навчального процесу, посилили у студентів інтерес до навчання, розширили їхній світогляд.

Важливим аспектом у підготовці фахівців для нафтогазового комплексу України було працевлаштування молодих спеціалістів. До 2010 р. було укладено угоди про підготовку спеціалістів із провідними галузевими підприємствами, організаціями та установами, зокрема ДК «Укргазвидобування», ВАТ «Укрнафта» і ДК «Укртрансгаз».

На стаціонарній формі навчання було підготовлено 7396 фахівців за 27 спеціальностями, серед них 4406 осіб навчалися за держзамовленням і 2990 – за кошти юридичних та фізичних осіб. Направлення на роботу отримали 4706 випускників. На підприємства нафтогазової галузі скеровано 2399 (51%) спеціалістів з огляду на те, що вони були основними замовниками фахівців, яких готує університет.

Аналіз даних свідчить про те, що, попри відсутність централізованого держзамовлення у 2003-2005 рр., підприємства нафтогазової галузі замовляли молодих фахівців у достатній кількості, а саме: 75,5-79,4% випускників основних нафтогазових спеціальностей працевлаштовувалися на галузевих підприємствах.

Ключовою ланкою у системі підготовки висококваліфікованих спеціалістів для нафтогазового комплексу України є науковий потенціал

ВНЗ. У 2010 р. він уже був достатньо сформованим і фаховим. Застосування контрактної форми трудових відносин сприяло кращому підбору і закріпленню науково-педагогічних кадрів, раціональному і більш ефективному їх використанню. Кількість науково-педагогічних працівників зросла з 641 особи у 2004 р. до 786 – у 2009 р. На восьми кафедрах чисельність викладачів із науковими ступенями перевищила 80%. У 2009 р. на 57 кафедрах професорсько-викладацький склад налічував 78 докторів наук, професорів і 363 кандидатів наук, доцентів. Частка випускових кафедр, очолюваних докторами наук, професорами, становила понад 75%.

Упродовж 2005-2009 рр. 14 науково-педагогічних працівників університету стали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки. В ІФНТУНГ уперше було присвоєно звання члена-кореспондента НАН України, яким став ректор університету Є.І. Крижанівський (нині – академік НАН України).

В університеті функціонували шість спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій за дев'ятьма спеціальностями і докторських – за шістьма. Всього протягом 2003-2009 рр. працівники університету захистили 24 докторські і 150 кандидатських дисертацій.

Велику увагу ректор приділяв зміцненню матеріально-технічної бази навчального закладу. Так, щорічно підвищувався рівень комп'ютеризації навчального процесу. У 2009 р. в ІФНТУНГ функціонувало 28 окремих комп'ютерних класів, всього у навчальному процесі використовували 1186 комп'ютерів, що майже вдвічі більше, ніж у 2003 р. Значно розширено використання комп'ютерних технологій, зокрема розпочато впровадження в університеті дистанційної форми навчання. При бібліотеці активно почали створювати електронний каталог друкованих науково-технічних видань. Більшість лабораторних робіт проводять на діючих установках та макетах, у навчально-виробничих майстернях. Спостерігається введення у навчальний процес нових оснащених приміщень, збільшення кількості спеціалізованих кабінетів та навчальних лабораторій. Якщо у 2003 р. їх кількість складала 187, то у 2009 р. – 271.

З вагогим кадровим потенціалом та матеріально-технічною базою навчання ІФНТУНГ активно проводить перепідготовку та підвищення кваліфікації керівних кадрів і спеціалістів нафтогазової галузі. Із цією метою у 2001 р. на базі існуючого на той час факультету післядипломної освіти створено Інститут післядипломної освіти (ІПО), директором якого став доц. О.Г. Дзьоба. До його складу ввійшли навчальний та методичний сектори, лабораторія комп'ютерної підготовки видань, а з 2004 р. – тренажерний буровий центр.

Завдяки активній інформаційно-роз'яснювальній роботі, а також високому рівню репутації університету серед підприємств нафтогазового комплексу та інших секторів національної економіки спостерігалася стабільна тенденція до зростання обсягів перепідготовки впродовж 2003-2009 рр. Так, якщо у 1996-2002 рр. другу вищу освіту здобули 1286 слухачів, то у 2003-2009 рр. – 1937.

В ІФНТУНГ проводили роботу щодо підвищення кваліфікації керівних кадрів і спеціалістів для різних галузей економіки і, насамперед, для нафтогазового комплексу України. Так, за цей період курси підвищення кваліфікації пройшли 3119 осіб, серед яких 2742 особи (87,9%) є працівниками нафтогазової галузі України.

Аналіз фактичних обсягів підвищення кваліфікації спеціалістів та керівних працівників, якщо брати до уваги окремі підприємства нафтогазового комплексу України, свідчить, що основними замовниками цих освітніх послуг були НАК «Нафтогаз України» та її окремі структурні підрозділи. Так, упродовж 2003-2009 рр. найбільше курсів підвищення кваліфікації було проведено на замовлення таких суб'єктів господарювання: ДК «Укртрансгаз» – 1585 осіб (57,8% від загальних обсягів підвищення кваліфікації для підприємств нафтогазового комплексу України), ДК «Укргазвидобування» – 655 осіб (23,9%), ВАТ «Укрнафта» – 269 осіб (9,8%), НАК «Нафтогаз України» – 73 особи (2,7%). Високий рівень диференціації освітніх програм дозволяв задовольнити індивідуальні фахові запити практично кожного слухача. Діяльність Інституту післядипломної освіти визнано не тільки в Україні, а й за кордоном. На навчання до університету приїжджають слухачі з країн Балтії, Білорусі, Росії, В'єтнаму, Сирійської Арабської Республіки.

Принципово новим інноваційним напрямом діяльності ІПО є формування системи міжнародної сертифікації фахівців-буровиків. Із цією метою влітку 2004 р. в структурі інституту було створено буровий тренажерний центр для сертифікації спеціалістів бурових підприємств України. Центр отримав акредитацію Міжнародного форуму контролю свердловин. Згідно з умовами акредитації, центр надає для спеціалістів бурових підприємств освітнянські послуги за міжнародними стандартами, які відповідають вимогам ISO. З грудня 2004 до 2010 р. в тренажерному буровому центрі пройшли навчання та отримали міжнародний сертифікат 323 фахівці нафтогазової галузі України та інших країн, зокрема 102 спеціалісти ДК «Укргазвидобування», 67 – ВАТ «Укрнафта» та більше ніж 70 фахівців із комерційних бурових компаній.

Отримавши звання національного та розгорнувши активну діяльність у всіх напрямках удосконалення системи підготовки фахівців для нафтогазового комплексу України, університет визначив мету досягнути максимальних результатів у цій діяльності.

У червні 2011 р. на конференції трудового колективу було затверджено Програму розвитку Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу на період 2011–2020 рр. У цій програмі чітко окреслено завдання, які можуть бути реалізовані за умови досягнення статусу дослідницького університету.

Нині у ВНЗ триває напружена праця, її результати свідчать про те, що таке завдання буде успішно виконано.

ІФНТУНГ – це сучасний вищий технічний навчальний заклад, який здійснює підготовку фахівців для нафтової, газової і суміжних галузей промислового комплексу України та інших держав Європи і світу. Практично всі грандіозні проекти у нафтогазовій галузі реалізують викладачі та працівники університету, його випускники. Зокрема, створення найбільшої у світі газотранспортної системи, проектування і спорудження великих магістральних нафтогонів, освоєння нафтових і газових родовищ Західного Сибіру та ін.

В університеті створено сучасну навчально-наукову інфраструктуру, а саме – функціонують дев'ять інститутів: нафтогазової інженерії (директор – доц. О.Ю. Витязь), геології та геофізики (директор – доц. В.Г. Омельченко), інженерної механіки (директор – доц. Л.І. Романишин), інформаційних технологій (директор – доц. І.І. Чигур), енергетичний інститут (директор – проф. О.Є. Середюк); економіки та управління у нафтогазовому комплексі (директор – проф. Л.Т. Гораль), інженерно-екологічний інститут (директор – доц. М.П. Мазур), архітектури, будівництва і туризму (директор – доц. Я.В. Васишин), гуманітарної підготовки та державного управління (директор – проф. Д.І. Дзвінчук). На 56 кафедрах ВНЗ навчаються понад десять тисяч студентів. Серед викладачів університету – понад 100 докторів наук, професорів, більш як 400 кандидатів наук, доцентів. За роки свого існування університет підготував понад 50 тисяч фахівців вищої кваліфікації.

Найвищим визнанням наукової діяльності є присвоєння державних премій України в галузі науки і техніки. За 50 років лауреатами Державної премії України стали 20 викладачів і працівників ІФНТУНГ: О.М. Адаменко, Є.І. Крижанівський, О.М. Карпаш, Я.М. Зінченко, Р.С. Яремійчук, В.І. Векерик, Л.С. Шлапак, В.Я. Грудз, В.М. Івасів, Р.М. Говдяк, М.А. Мислюк, Л.Є. Шкіца, І.С. Кісіль, М.С. Полутренко, Я.Т. Федорович, Р.М. Кондрат, Д.Ю. Петрина, Б.Й. Маєвський, Е.Д. Кузьменко, Я.М. Семчук.

Профіль університету визначає Інститут нафтогазової інженерії (директор – доц. О.Ю. Витязь), створений у 2014 р. на базі двох факультетів: газонафтопромислового та нафтогазопроводів. Із п'яти кафедр інституту чотири є випусковими. Сьогодні навчальний процес на кафедрах інституту забезпечують 14 докторів наук, професорів, 46 доцентів, кандидатів технічних наук, 29 асистентів. В інституті навчаються більше ніж дві тисячі студентів із різних регіонів України та студенти-іноземці із 38 країн світу, а саме: Алжиру, Анголи, Екватору, Іраку, Камеруну, Нігерії, Китаю, Туркменістану, Тунісу тощо.

Міжнародним визнанням ІФНТУНГ є можливість навчання студентів університету в Краківській гірничо-металургійній академії ім. С. Сташці (Польща) і отримання диплома магістра європейського взірця. Студенти університету проходять виробничі практики і стажування у

навчальних закладах Німеччини, Чехії, Польщі, Угорщини, Канади, Туреччини, Греції та інших країн світу.

Однією з основних цінностей ІФНТУНГ є лідерство. Університет діє на упередження і серед перших в Україні почав організовувати свою діяльність згідно з міжнародними стандартами Міжнародної організації з стандартизації (стандарти ISO), Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (стандарти й директиви ENQA) та міжнародної робочої угоди (стандарти IWA) у сфері освіти.

Університет входить до числа небагатьох в Україні вишів, які отримали офіційне визнання того, що їхня наукова діяльність та послуги у сфері освіти відповідають міжнародним стандартам: у 2007 р. надано сертифікат якості Науково-дослідному інституту нафтогазової енергетики і екології ІФНТУНГ, а в 2015 р. – університету загалом.

Система управління якістю навчального закладу ґрунтується на 12 принципах, визнаних міжнародною спільнотою:

– **орієнтація на замовника** (абітурієнта, здобувача освіти, майбутнього роботодавця, суб'єкта господарювання): прагнення якнайкраще зрозуміти поточні й майбутні потреби своїх замовників, виконувати їхні вимоги і перевищувати очікування, запроваджуючи інновації та адаптуючись до змін в освітньому та науковому середовищі;

– **лідерство**: керівництво університету формує політику, визначає цілі, подає приклад та всебічно заохочує виявляти ініціативу щодо поліпшення діяльності університету, оперативно реагуючи на навколишні зміни;

– **залучення працівників**: університет цінує своїх співробітників, вважає їх найважливішим ресурсом і джерелом добробуту, прагне розвивати компетентність, фахові вміння, інтелектуальний, науковий, творчий та виробничий потенціал кожного;

– **процесний підхід**: освітньо-наукова діяльність університету та необхідні для неї ресурси пов'язані в єдиний керований процес, спрямований на постійне поліпшення за одночасного забезпечення цілісності й збалансованості системи загалом;

– **системний підхід до управління**: університет ефективно й результативно досягає поставлені цілі завдяки керуванню взаємопов'язаними процесами як системою;

– **постійне вдосконалення**: університет прагне бути лідером у національному й міжнародному освітньо-науковому просторі, тому його незмінною метою є покращення показників своєї діяльності, щоб постійно забезпечувати високий рівень задоволеності усіх сторін, зацікавлених у результатах діяльності університету (замовників, працівників університету, держави й суспільства загалом);

– **прийняття рішень на підставі фактів**: щоб приймати ефективні рішення, університет дбає про достовірність даних та повноту інформації для аналізування;

– **взаємовигідні відносини з постачальниками:** університет надає перевагу постійним постачальникам, підтримує з ними партнерські зв'язки і залучає до співпраці за певними напрямками;

– **створення цінності для особи, яка навчається:** університет дбає, щоб особа, яка навчається, була задоволена якістю надання освітніх послуг і усвідомлювала їх цінність та важливість для подальшого професійного зростання;

– **орієнтованість на соціальну цінність:** університет формує суспільну думку щодо цінування етики, безпеки та збереження довкілля завдяки внеску осіб, які навчаються;

– **швидкодія:** університет оперативно реагує на зміни в освітянському середовищі, щоб зберегти свої конкурентні переваги;

– **автономність:** університет, коли це можливо, діє самостійно та приймає власні рішення, що базуються на аналізуванні обставин та самооцінюванні.

– **інформування суспільства** про результати діяльності ІФНТУНГ.

Практиковані університетом підходи виправдали себе, оскільки під час прийняття Закону «Про вищу освіту» з вимогами щодо системи внутрішнього забезпечення якості ІФНТУНГ вже мав розроблену, впроваджену й сертифіковану систему управління якістю.

Усі процеси, охоплені Системою управління якістю ІФНТУНГ, поділені на три групи:

а) управлінські:

- 1) формування політики та цілей у сфері якості;
- 2) критичного аналізування з боку керівництва;
- 3) інформаційного зв'язку із замовниками;
- 4) планування СУЯ;
- 5) моніторингу та вимірювань;
- 6) внутрішнього аудиту;
- 7) коригувальних та запобіжних дій;
- 8) оцінювання задоволеності замовників;

б) виробничі:

- 1) процес прийому студентів;
- 2) навчально-науковий процес, який поєднує:
  - проектування та розроблення навчальних планів та програм;
  - послуги у сфері освіти за програмами:
    - довузівської підготовки (код ДККП 80.21.12),
    - технічної і професійної освіти, вищої за середню (бакалавр, код ДККП 80.30.11; спеціаліст, магістр, код ДККП 80.30.12),
    - додаткової освіти (друга вища освіта, післядипломна освіта, код ДККП 80.30.12; перепідготовка, код ДККП 80.42.10; технічне чи професійне навчання (робітнича спеціальність), код ДККП 80.22.11),

– підготовки кадрів вищої кваліфікації (аспірантура, код ДККП 80.30.12; докторантура);

- наукову діяльність – послуги НДІ нафтогазової енергетики та екології (коди ДККП 73.10, 74.84.15, 75.13.12), який має власну СУЯ, сертифіковану на відповідність ДСТУ ISO 9001;

3) виховний процес;

в) допоміжні (необхідні для забезпечення належного функціонування виробничих та управлінських процесів), що передбачають:

- забезпечення ресурсами;
- керування персоналом;
- керування інфраструктурою та метрологічним забезпеченням;
- керування робочим середовищем та охороною праці.

Загалом, система управління якістю освітньої та наукової діяльності ІФНТУНГ, задокументована у Настанові щодо якості та низці нормативних документів, стала орієнтиром інноваційних змін та розвитку університету на довготривалу перспективу.

Відзначаючи 50-річчя із дня створення, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу із гордістю демонструє свої здобутки за півсотню років і впевнено крокує у майбутнє, розбудовуючи його разом із незалежною Українською державою.

Упродовж багатьох років в університеті сформувався висококваліфікований викладацький та науковий колектив: вісім Заслужених діячів науки і техніки, сім заслужених працівників освіти України, один заслужений працівник фізичної культури і спорту України, сім – нагороджено нагрудним знаком «Відмінник освіти України», шість – нагрудним знаком «Петро Могила», одного – нагрудним знаком «За наукові досягнення».

Відзначені працівники університету й державними нагородами за видатні особисті досягнення в економічній, науково-технічній, соціально-культурній сфері, серед яких: ректор ІФНТУНГ Є.І. Крижанівський (повний кавалер ордену «За заслуги»); проректор з наукової роботи О.М. Карпаш, професор кафедри екології О.М. Адаменко, завідувач міжкафедральної навчально-виробничої лабораторії В.І. Слободян (орден «За заслуги» III ступеня); професор кафедри буріння нафтових і газових свердловин Я.С. Коцкулич (орден князя Ярослава Мудрого V ступеня), завідувач кафедри транспорту і зберігання нафти і газу М.Д. Середюк, викладач кафедри філології та перекладу І.В. Магрицька (орден княгині Ольги III ступеня).

Час невпинно рухається вперед, позаду залишається славна 50-літня історія Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Пройшовши тривалий шлях розвитку, університет з кожним днем зміцнює свої позиції, нарощує науковий потенціал, розширює міжнародні відносини, розвиває матеріально-технічну базу. Серед пріоритетів навчального закладу – відповідність якості освіти та науки євро-

пейським стандартам, підготовка висококваліфікованих фахівців, служіння науки на благо суспільства та для безпеки української державності, всебічний розвиток особистості. І все це завдяки невтомній та самовідданій праці декількох поколінь професорсько-викладацького складу та працівників усіх університетських підрозділів і структур, завдяки студентам та випускникам, які несуть отримані знання, високі духовні ідеали, моральні цінності та активну громадянську позицію в світ.

У перспективі університет планує здобути статус науково-дослідного. А старання і талант його високопрофесійного науково-педагогічного колективу стануть запорукою реалізації всіх планів і задумів, нових визначних успіхів.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 20.09.2017 р.
Рекомендовано до друку д.т.н., професором **Мойсишиним В.М.**,
д.т.н., професором **Векериком В.І.***

IVANO-FRANKIVSK NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF OIL AND GAS – 50 YEARS

Y. I. Mandryk

*Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas;
76019, Ivano-Frankivsk, Karpatska Street, 15;
ph. +380 (342) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

The history of the creation and activity of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas during 50 years are considered in the article.

Keywords: *personnel, oil and gas complex, higher educational institution.*